

Erste Agrár Szemle

I. évfolyam 1. szám, 2018. január

Köszöntő

Egy új lap mindig reményekkel, ambíciókkal telve indul. Nincs ez másként az Erste Agrár Kompetencia Központ új, havi elektronikus hírlevelével, az Erste Agrár Szemlével sem.

Az Erste Bank Hungary Zrt. kiemelt stratégiai területként tekint az agráriumra. E bank évszázados hagyományai, szemlélete, professzionalizmusa nagyon jó alapot szolgáltat ahhoz, hogy az élelmiszer termelés és feldolgozás területén kialakított ügyfélkörét tovább szélesítse. Saját agrárszakmai műhelyünk révén nem csak pénzügyi, hanem szakmai partnerként, tanácsadóként is ügyfeink mellett állunk. Az agrárium speciális gazdálkodási körülményei, kihívásai sajátos felkészültséget és megközelítést igényelnek Bankunk részéről is.

Havi hírlevelünk ez irányú elkötelezettségünk bizonyítása mellett olyan céllal kerül összeállításra, hogy feldolgozott, elemzett, előrejelzésekkel kiegészített szakmai információkkal szolgáljon olvasóinak. Ebből kifolyólag műfaja sajátos, egyedülálló. Nem hírek szerkesztett gyűjteménye, hanem elemző-előrejelző kiadvány. Célja döntés-előkészítés, -megalapozás. Minden hónapban napirendre tűzünk egy-egy kiemelt témát, amelyet mélyebben elemzünk, de ügyelünk arra, hogy ne legyen terjedelmes a lap, szolgáljon inkább a hétfői vezetői ülések háttér-anyagául, mind magazinként .

Olvasóink véleménye, építő kritikája fontos számunkra, ezért a lap végén található elérhetőségeink bármelyikén szívesen vesszük visszajelzésüket.

Szolgálja e lap hónapról-hónapra közös szemléletformálásunkat, segítse döntéseinket, és közös sikerünket!

Fórián Zoltán
vezető agrárszakértő
Erste Agrár Kompetencia Központ

Tartalom

Köszöntő	2
Agrárpiacok	4
Hír: A külpiacokon dőlnek el baromfipiac idei nagy kérdései	4
Hír: Büntetésre számíthat, aki nem nyújtja be gazdálkodási naplóját.	5
Hír: Hosszú távon elhárult a bioetanol- és fehérje-előállítást fenyegető veszély.....	5
Hír: Nő a fő gabonafélék aszálykitettsége.....	6
Hír: Itt az új divat, kezeletlen forrásvíz hódít a Szilícium-völgyben	6
Hír: Nemzeti gépfinanszírozási program indul	7
Hír: Jó drágán tudják majd eladni a bárányokat.	9
Hír: A bizottság mérsékelné, Magyarország megőrizné a KAP-forrásokat.....	10
Kiemelt téma.....	11
A magyar mezőgazdaság saját korábbi adataihoz képest jól fejlődik.....	11
A feldolgozóipar jó hatással van	12
Alakítsuk a piachoz a termelési szerkezetet	12
Döntővé vált a munkaerőkérdés	12
Az individualizmus kora lejárt	13
Növelni kell a termelékenységet	13
Erste Agrár Előrejelzések	14
Ebben a rovatban hónapról-hónapra teszünk közzé előrejelzéseket. Mivel a mezőgazdasági előrejelzéseknek Magyarországon nincs hagyománya, az Erste Agrár Kompetencia Központ egy fontos küldetést vállal magára meghonosításával. Előrejelzés, a piacon való előrelátás nélkül nem lehet teljesen megalapozott taktikai, stratégiai döntéseket hozni. Az üzleti tervezés elengedhetetlen eleme a jövőkép. E hónapban a mezőgazdaság kibocsátásával és a szarvasmarha állomány alakulásával kapcsolatos előrejelzéseinket osztjuk meg olvasóinkkal.	14
Mindenütt kéznél vagyunk	15
Kapcsolatok.....	16

Agrárpiacok

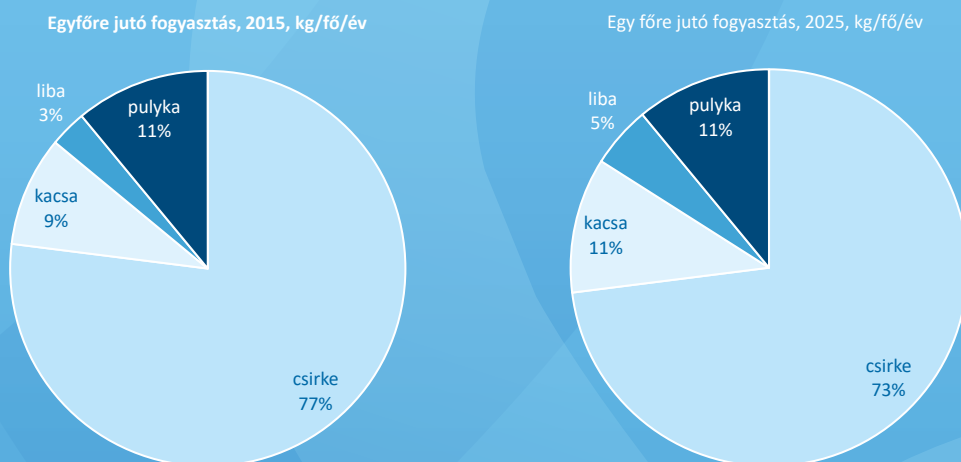
Hír: A külpiacokon dőlnek el baromfipiac idei nagy kérdései

Stabil a hazai baromfipiac a járványok árnyékában. A belső piacon felpörgött a kereslet a csirkemell filé iránt. A kereslet serkentőleg hatott a termelésre, viszont a csirke egyéb részeire nem jelentkezett többletigény.

Erste kommentár

A baromfihús fogyasztás globálisan kétszer akkora ütemben bővül középtávon is, mint a másik két alapvető húsféléé (CAGR 2,1%). Ez együtt jár a verseny folyamatos erősödésével. A csaknem teljesen hazai kézben lévő szektor akkor lesz középtávon is sikeres, ha növelni tudja exportját. Ehhez a világ legnagyobb termelőivel kell versenyezni, tehát a hatékonyságnövelés az elsődleges szempont mind a termelés, mind a feldolgozás oldalán.

Előrejelzésünk szerint a belföldi baromfihús-piac az előttünk álló években inkább csak értékben fog érdemi bővülést mutatni. Mennyiségi bővülést a víziszárnyasok piaca mutathat. Ez a baromfihús fogyasztás szerkezetében is érzékelhető lesz.

Forrás: Erste Agrár Kompetencia Központ előrejelzés

A szektor jól vizsgázott a járvány leküzdése és megelőzése terén. Sok függ azonban attól, hogy meddig tudjuk a fegyelmet fenntartani. Minél tovább tartjuk távol a járványt, annál nagyobb lehetőségek nyílhatnak meg termékeink előtt a nemzetközi piacokon. Rendre törnek ki az újabb botrányok (brazil szalmonella, USA klóros mosás, baromfiinfluenza, stb.). A belföldi piacon a sertéspestis okozhat zavart, amennyiben a kitörés esetén az exportételek is itthon kerülnek piacra.

Hír: Büntetésre számíthat, aki nem nyújtja be gazdálkodási naplóját.

Előző évi támogatásának akár 15 százalékát is elvesztheti, aki január 31-ig nem küldi be elektronikusan gazdálkodási naplóját (webGN) a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatalhoz (Nébih). A határidő jogvesztő, annak lejárta után hiánypótlásra nincs lehetőség.

Erste kommentár

A hír kapcsán nem csak a fontos határidőre, hanem a támogatásfüggés és az adminisztrációs terhekkel kapcsolatos helyzetre is felhívjuk a figyelmet. Mivel a mezőgazdaságban tevékenykedők jövedelemének nagy része (bizonyos szektorokban egésze) a támogatásokból származik, az ezzel járó adminisztráció igen jövedelmező tevékenység. Igen sokszor, a bankok is a támogatásokat finanszírozzák.

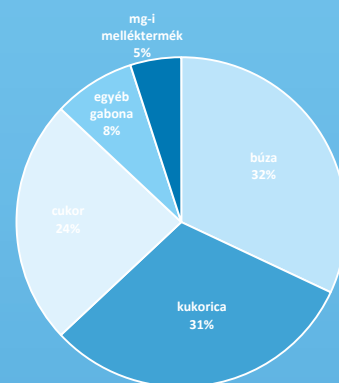
Mivel az adminisztrációs terheken az új KAP sem fog enyhíteni, a gazdálkodás még fontosabb része lesz az adminisztráció. Az ezzel kapcsolatos készségek fejlesztése, illetve megfelelő partnerek kiválasztása fontos életképességi tényező, ami a támogatások lehívásának sikerességén jól mérhető.

Hír: Hosszú távon elhárult a bioetanol- és fehérje-előállítást fenyegető veszély

Az Európai Parlament (EP) strasbourgri plenáris ülése 7 százalékban határozta meg a hagyományos bioüzemanyag-előállítás használati mértékének szintjét.

Erste kommentár

Mivel a hazai kukorica-feldolgozás éves alapanyagigénye meghaladja a 2,5 millió tonnát, és további fejlesztések is várhatók, számunkra nagyon fontos ez a döntés. Ez a mennyiség (ami csaknem azonos szintet jelent a takarmányszükséglettel) magasabb hozzáadott értékű terméké válik. Fontos még megemlítenünk a feldolgozás során keletkező DDGS-t, CGF-et és egyéb GM-mentes fehérjeforrásokat is. Etanol-gyártó kapacitások tekintetében az előkelő ötödik helyen állunk Európában.

Az etanolgyártás alapanyagai Európában, 2016.

Bioetanol előállító kapacitások Európában 2016, millió liter

Az EP helyes döntést hozott, hiszen az EU bioetanol termelése még nincs felkészülve a második generációs átalakulásra, ehhez még egy ciklus szükséges. Egy olyan támogatási rendszert hoznának létre, hogy a fenntarthatatlan biomassza felhasználás helyett a környezetbarát források és technológiák jussanak nagyobb szerephez. Az energiatermelésben a maradék- és hulladék fának kell elsőbbséget biztosítani. Ennek részletei még nem ismertek, de Magyarországnak gyorsan kell reagálnia a kialakulóban lévő helyzetre, mert sokat nyerhetünk

vele és az adottságaink megvannak. A pálmaolaj 2021-es kivonásával pedig csak nyerhetünk globális környezetvédelem szempontjából, mert sokkal több kárt okoznak az ismeretlen (esőerdők irtásával) eredetű pálmaolajjal, mint a szántóföldön létrehozott energiával.

Hír: Nő a fő gabonafélék aszálykitétsége.

A társadalmi és gazdasági tényezők helyett inkább a korábbinál magasabb átlaghőmérsékleteknek van szerepük abban, hogy egyes gabonafélék termésátlagai stagnál-nak az egész régióban, így Magyarországon is.

Erste kommentár

2017-ben lassan ugyan, de tovább csökkent az őszi búza vetésterülete Magyarországon. A 3 százalékos csökkenés indokolható persze a vetésforgókkal és a hibahatárokkal is, mégis szeretnénk azt látni, hogy a sorozatos veszteségek miatt egyre többen fordulnak olyan kultúrák felé, amelyek nagyobb megtérüléssel értékesíthetők.

A Nemzetközi Gabonatanács adatai szerint, a búza termelése ebben az évben (2017/18-as gazdasági év) is meg fogja haladni a felhasználást, a készletek tovább nőnek a világon. A legkevesebb, hogy elgondolkozunk azon, hogyan tudunk versenyben maradni a kínálati nyomás fokozódása esetén. Előrejelzésünk szerint a kommersz búza piaci ára az előttünk álló években sem fog érdemi növekedést mutatni.

Hír: Itt az új divat, kezeletlen forrásvíz hódít a Szilícium-völgyben

Az emberi hülyeségnek nem lehet határt szabni, de próbálkozni lehet. Ezt az ismert szólást most a Business Insider egyik szakértője is elővette, mikor kiderült, hogy San Franciscóban olyan őrület hódít a biotáplálkozás rajongói között, ami akár veszélyes is lehet. Ennek oka, hogy egyre többen isznak úgynevezett „durva vizet”.

Erste kommentár

A kezeletlen forrásvíz divatja azt szimbolizálja, hogy a fogyasztók újdonságok iránti vágya nap, mint nap új szegmensek nyitására ad lehetőséget a piacon. Ez párhuzamos a fizetőképesség javulásával, az életszínvonal emelkedésével. Az innovációk legnagyobb terepét az elmúlt években az italkategóriák adták, de gyakorlatilag nincs olyan élelmiszer, vagy táplálkozási rendszer, ahol ne lehetni újdonsággal megjelenni. Bár az új termékek nem mindegyike éli meg a második évét, jövedelemtartalmuk jelentősen meghaladja a hagyományos termékekét. Életre hívásukhoz az élelmiszerlánc tagjainak együtt kell működni. Meg kell ismerni a fogyasztók magatartását, motivációit, fejleszteni és piacra vinni.

Üzenetünk az, hogy a mezőgazdasági termelők ritkán fordítanak elég energiát termékeik végső fogyasztóira, azok igényeinek megismerésére. Úgy vélik ez a feldolgozó dolga. Pedig ha együttműködnének, akkor sokkal jobb egyensúly alakulhatna ki a termék és technológia fejlesztések között. Mindenkinek érdemes elgondolkozni azon, hogy tudná tevékenysége hozzáadott értékét növelni. Ide kívánczik szlogenünk: Akik hisznek magukban, többet érnek el.

Az idei év a fejlesztések éve lesz a magyar agrárgazdaságban. E fejlesztéseknek a kereslet, a fogyasztó igényeinek való megfelelés központi eleme kell, hogy legyen. Ezt napjainkban és az előttünk álló évtizedekben is a rés piacok folyamatos nyílása fogja meghatározni, amelyek kielégítéséhez a magyar agrárgazdaság adottságai kiválóak. Teljes körű, a hazai és nemzetközi versenyképesség javítását célzó agrárstratégiánkat a fogyasztói igények minél szélesebb körű kielégítésére kell alapozni, amiben döntő tényező lesz a tömegcikkek és rés piaci termékek egyensúlyának megtalálása.

Hír: Nemzeti gépfinanszírozási program indul

Indul a Magyar Fejlesztési Bank (MFB) nemzeti gépfinanszírozási programja, a kedvezményes kamatozással igényelhető hitel- és lízingprogramok kerete 80 milliárd forint, amelyből mezőgazdasági gépek gyártására, forgalmazására, vásárlására lehet igényelni.

Erste kommentár

Mivel a mezőgazdasági beruházások értékének 40-50 százalékát rendre a gépek adják, a mezőgazdasági fejlesztések finanszírozásában is ez a legfajszúlyosabb tétel. Az egyre szélesebb körű és fokozódó beruházási hullámból a gépek továbbra is meghatározó részt képviselnek.

Az Erste Agrár Kompetencia Központ arra számít, hogy – átlagos időjárás és járványmentes körülmények között – idén és az előttünk álló években is emelkedhet a magyar mezőgazdaság kibocsátása. Ezzel együtt a mezőgazdasági géppiac is tovább fog fejlődni.

2017 első kilenc hónapjában a mezőgazdasági erő- és munkagépek piaca negyedével bővült, miközben az alkatrészpiac rekordforgalmat mutatott. Az éven belül az első negyedévben tapasztalták a legnagyobb arányú bővülést a gépeladásokban, ami az év közepén és a második félévben lassult ugyan, de fennmaradt. A 2017. I-III. negyedéves gépberuházások értékének 59 százalékát az erőgépek adták, ezen belül a traktorok 56 százalékkal részesedtek. Az összes mezőgépforgalom 16 százalékát a gabonakombájnok, míg 10 százalékát az egyéb erőgépek (pl. önjáró betakarítók, rakodók) tették ki.

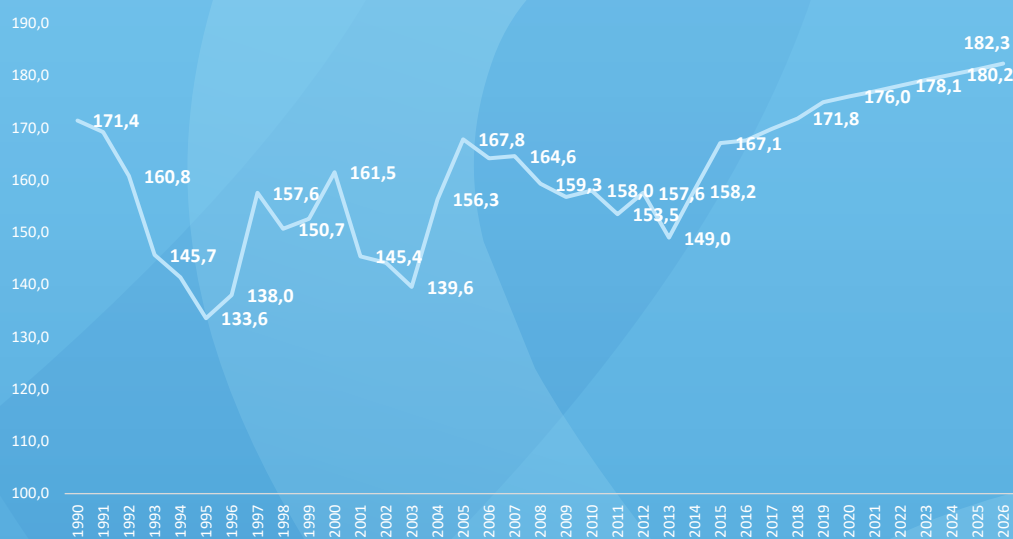
A mezőgazdasági technológiák fejlődése gyorsuló szakaszban van. Az információs technológiák belátható idő belül általánossá válnak ebben az ágazatban is. A munkaerőt kiváltó robotizálás szintén a mindennapok részévé fog válni. Aki a támogatásokra vár ezek beszerzésére, az értékes időt veszíthet. Ebből is következően, e fejlesztéseket a gazdálkodók jelentős része nem lesz képes önállóan megvalósítani. Stratégiai partnerük, a finanszírozójuk sokat segíthet a nehéz döntések meghozatalában, a jó megoldások megtalálásában. Különösen igaz ez az olyan bankokra - mint például az Erste Bank - ahol stratégia terület az agrárium, és ennek megfelelően felfejlesztésre kerültek az ezzel kapcsolatos kompetenciák. Ennek hangsúlyozására azért van szükség, mert az agrárium elkerülhetetlen koncentrációs során azok lesznek a nyertesek, akik mögött szakértő pénzügyi intézet áll.

Az Európai sajt piac tartós növekedésben van, ami az előttünk álló években is folytatódni fog. Ez tíz éves távlatban további 11 százalékos termelés, és 10 százalékos fogyasztás bővülést jelent, tehát évente átlagosan 1 százalékot. Az egy főre jutó sajt fogyasztás szintjén ez a régi tagállamokban fél százalék alatti növekedést jelent, az újabbak között viszont évente 2 százalékos emelkedést. Az EU nettó sajt exportőr. Az import változatlan szintje mellett, az export évi átlagban 3 százalékkal fog emelkedni az elkövetkező években is.

Erste kommentár

Magyarországon az egy főre jutó tej- és tejtermék-fogyasztás (tejegyenértékben számolva, vajjal együtt) az ideális 260-270 kg-mal és az 1987-ben már elért 200 kg-mal szemben a 165-170 kg-os sávban mozog. E tekintetben Magyarország körülbelül negyvenedik a világon, az Európai Unió tagállamai közül pedig csak kettőben alacsonyabb a fogyasztás. Az Erste Agrár Kompetencia Központ előrejelzése szerint tíz éves távlatban a hazai fogyasztás mennyiségét tekintve 180 liter fölé kerülhet. A tejfogyasztás szerkezetében emelkedni fog a joghurtok, sajtok, a vaj és a tejdesszertek aránya. A piac értékbeli növekedése ennél nagyobb ütemű lesz. Különösen igaz ez a sajt piacra, ahol a magasabb árú és minőségű szegmensek erősödnek már jelenleg is a leggyorsabban. Ez teremti meg az igényt a hazai gyártású prémium sajtok iránt, amit jó kommunikációval sikerre lehet vinni itthon is.

Egy főre jutó tej és termékfogyasztás, kg/fő/év

Forrás: KSH + 2016-tól Erste Agrár Kompetencia Központ előrejelzés

Egy főre jutó sajt fogyasztás tekintetében is hátrul kullogunk az EU tagállamok sorrendjében. Ugyanakkor a növekedés tartós az egész Európai Unióban, így nálunk is. Ez itthon a fizetőképesség javulása mellett a sajt kínálat szélesedésével (főleg import a kereskedelmi láncok által) és a fogyasztói szokások változásával indokolható. Látványos például a rántott és a grillsajtok piacának bővülése.

Előrejelzésünk szerint az előttünk álló években a hazai sajt fogyasztás emelkedése értékben nagyobb lesz, mint mennyiségben. Tíz éves távlatban 15 százalékos mennyiségi belföldi piacbővülésre számítunk.

Hír: Jó drágán tudják majd eladni a bányákat.

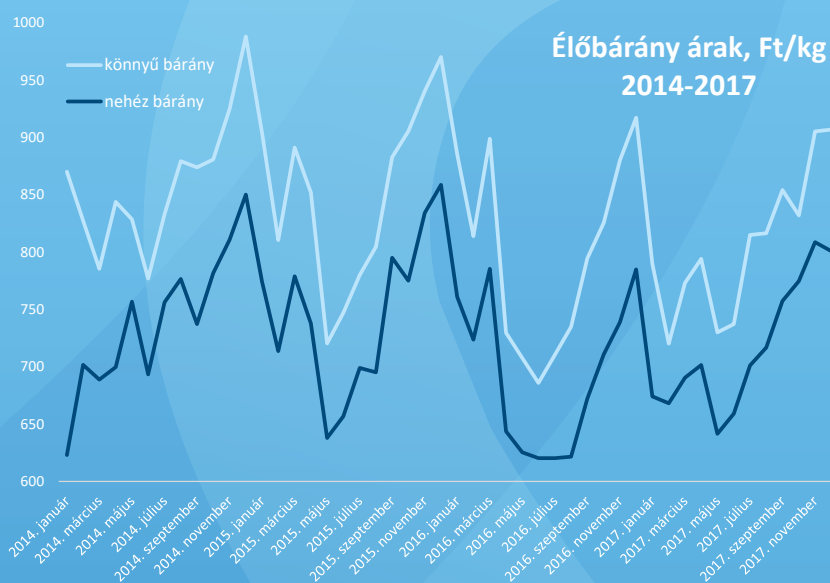
A korai húsvét miatt a bányák iránti élénk keresletre és áremelkedésre számítanak a juhtenyésztők a külpiacokon, ennek köszönhetően a tavaly megtorpant növekedés ismét beindulhat az ágazatban.

Erste kommentár

A támogatások, a bányárak és a legeltetési körülmények változása által erősen befolyásolt juhszektorban az értékesítési koncentráció növekedésére számítunk idén és az elkövetkező években. Ez hozzá fog járulni a lassú állománybővülés fennmaradásához.

A NÉBIH által a kéknyelv betegség kapcsán 2017 december elsején kihirdetett szezonális vektortemes időszak pedig nem csak a juhtartók, hanem a marhatartók számára is újra kedvezőbb export-pozíciót jelent, amit 2017 utolsó heteiben akár már el is kezdhetnek kihasználni.

A bányárak erős éven belüli szezonalitást mutatnak. Mivel lassan csökkenő aránya (2017: 88%) ellenére Olaszország a meghatározó piac, Húsvét, Ferragosto (augusztus 15) és Karácsony okozza a csúcspontokat. Mellette emelkedik az Ausztriába és Franciaországba irányuló exportunk.

Forrás: AKI (a könnyű bárány a 13kg vágott súly alatti, a nehéz, az e feletti bányák elnevezése)

Az EU mintegy 85 százalékos önellátással rendelkezik juhhúsból. Ez piaci lehetőségeket tartogat a hazai termelők és feldolgozók számára is. A magyar juhszektornak folyamatosan erősítenie kell - a bányák mellett - hús- és tejpiaci jelenlétét.

A szektoron belüli együttműködések, a szervezettség erősítése, egységes lobby nélkül továbbra is csak lassan fog előrehaladni a juh és kecskeágazat azon az úton, amely az egypiacosságból adódó alacsony árak emelése, a hatékony hústermelés, a közösségi marketing aktivitások, és általában a már megfogalmazott ágazati fejlesztési célok megvalósítása felé vezet.

Hír: A bizottság mérsékelné, Magyarország megőrizné a KAP-forrásokat

Az Európai Bizottság költségvetési biztosa szerint elképzelhető, hogy a következő uniós büdzsében kevesebb pénz juthat a közös agrárpolitikára. Ezzel szemben a kormány bízik abban, hogy a Magyarországnak jutó KAP-források nem csökkenek azután, hogy kész magasabb összeget befizetni a közös kasszába.

Erste kommentár

A Közös Agrárpolitika (KAP) következő rendszeréről először 2017. november 29-én tettek közzé információkat Brüsszelben.

A közleményben még a korábban kiszivárgott számok sem szerepelnek. Ez arra utal, hogy a háttérben komoly viták vannak a pénzügyi mozgásteret illetően. A tervek szerint a pénzügyi tervet 2018 májusában fogják elfogadni, akkor ismerjük meg a kereteket. A következő KAP-ban a tagállamok nagyobb önállóságot kapnak nemzeti agrárstratégiájuk megfogalmazása és végrehajtása terén. Az e feletti brüsszeli ellenőrzés mikéntje, szigora még nem tisztázott. Ugyanakkor, a régóta hangoztatott egyszerűsítés jelei nem látszanak a tervezetben. Korábbi tapasztalat, hogy az egyszerűsítés kiemelt célként való megfogalmazása valahogy mindig fordítva sül el.

A következő KAP-ban célokat fogalmaz meg a Bizottság, amelyek megvalósulását folyamatosan nyomonköveti. Ennek lesz majd viszonyítási pontja, alapja a nemzeti agrárstratégia, amellyel kapcsolatban folyamatosan egyeztetés, és várhatóan vita lesz a Bizottság és a tagállamok között.

Szintén a korábbi csatlakozási (EU csatlakozás) és szabályozási változások (pl. tejkvóta kivezetés) tapasztalata, hogy nem erősségünk a felkészülés. Mivel még legalább kettő évünk van az új KAP bevezetéséig, már most el kellene kezdeni agrárstratégiánk kidolgozását és a szükséges nemzeti források meghatározását.

Mivel most zajlik a KAP újabb reformjának kidolgozása, csúcsra járnak a brüsszeli lobbyk. Az előttünk álló hónapok tehát sorsdöntősek lehetnek a várható keretrendszer meghatározásában. Az nem kétséges, hogy a KAP fennmarad, és továbbra is a jelenlegi pillérek mentén kerül megfogalmazásra. A pénzügyi keretek szűkülése borítékolható, mértéke az Erste Agrár Kompetencia Központ előrejelzése szerint nem lesz drasztikus, 10-15 százalék körüli lehet. Ezt ellensúlyozhatja a társfinanszírozás megjelenése az első pillérben. Magyarország érdeke az lenne, ha ez elkerülhetetlen, legyen felső korlátja. Ellentétben a kettős pillérrel, ahol most is működik a társfinanszírozás, és nincs is felső korlátja.

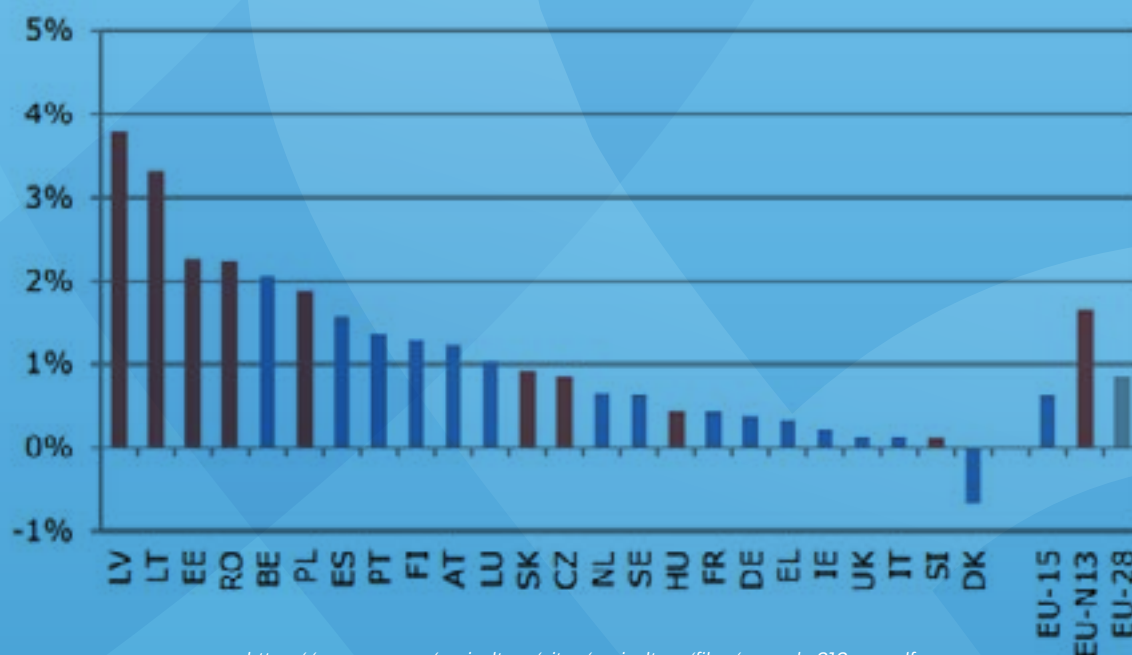
Az is bizonyos, hogy senki nem számíthat arra, hogy enyhébb feltételekkel, könnyebben juthat agrártámogatáshoz. Sőt, sokkal inkább a környezetvédelmi előírások további szigorodása, betartásuk még keményebb számonkérése várható. A témában a következő mérföldkő a májusi pénzügyi kerettel kapcsolatos döntés, illetve a nyáron várható jogszabálytervezetek, amelyek részletes kifejtést és a technikai elemekkel kapcsolatos pontosításokat fognak tartalmazni.

Kiemelt téma

E rovatban minden hónapban elmélyedünk egy-egy agrártémában. Ebben a hónapban a mezőgazdaság versenyképességével kapcsolatos elemzésünket közöljük.

A magyar mezőgazdaság saját korábbi adataihoz képest jól fejlődik

A magyar mezőgazdaság kibocsátásának növekedése, a kedvező külkereskedelmi mutatók, az elmúlt évek növénytermelési eredményei jól alátámasztják, hogy fejlődése folyamatos. A szektorba áramló támogatások, a kedvező finanszírozási kondíciók, a gazdák felkészültségének, szemléletének fejlődése révén egyre látványosabb a termelési eredmények javulása. Az időjárás hatása is kézzel fogható, de tudvalevő, hogy a mezőgazdasági technológiák fejlesztésének évtizedek óta e kitettség mérséklése áll a középpontjában. Ugyanakkor a kép akkor teljes, ha a kiemelkedő hozamokhoz hozzátesszük, hogy egy csökkenő árperiódusban vagyunk. Ennek következtében a jövedelmezőség vegyes képet mutatott. Az átlagnál kisebb hozamokat elérők gyakran szembesültek veszteséggel. Az agrártevékenység jelentős támogatottsága ezt sokak számára elfedi, de e téren – ha gyökeres átalakításokra nem is – változásokra kell felkészülni. A következő pénzügyi-kifizetési ciklusban a támogatások intenzitása, feltételrendszere, szerkezete változhat, ami napjaink kedvező támogatási és beruházási környezetére irányítja a figyelmet. A versenyképességünk számbavételének aktualitását erősíti az is, hogy saját korábbi eredményeinkhez képest látványos az előrelépés, de ha nemzetközi összehasonlításokat teszünk, akkor még sok feladat vár ránk. Ha például a hektárra vetített kibocsátást nézzük, már belül vagyunk az első húszon az EU tagállamai között, de még jóval az EU-átlag alatt. A 100 hektár feletti farmok esetében azonban már felértünk a középmezőnybe. Ha az EU egységes termelékenységi mutatóját, a TFP-t (Total Factor Productivity) nézzük, akkor teljesítményünk 2005 és 2015 között nem érte el az átlagos EU-növekedés ütemét.

https://ec.europa.eu/agriculture/sites/agriculture/files/mp-mb-010_en.pdf

A feldolgozóipar jó hatással van

Az erősséget a jövedelemtermelő képesség oldalán fognánk meg. Az Erste Agrár Kompetencia Központ számításai szerint, a meghatározó szántóföldi kultúrák között az olajos magvak jövedelmezősége kiemelkedő, így további mérsékelt terület-növekedésükre számíthatunk. Az elmúlt három évben a repce elméleti jövedelmezősége 2,8-szorosa, míg a napraforgóé 2,4-szerese volt a búzának. 2016-ban a búza országos átlagban veszteséget mutatott. A jövedelmezőségi verseny első helyén az őszi káposztarepce áll, amit a kukorica követ, kicsit megelőzve a napraforgót. Mind a három növénynek van ipari jelentősége, ami mutatja, hogy a kizárólag élelmezési és takarmány célú növények kiszolgáltatottabb helyzetben vannak. Az elmúlt években meghatározó fejlesztések történtek ipari feldolgozásunk tekintetében, aminek keresletet generáló hatása van. Ennek fontos üzenete, hogy a feldolgozó kapacitások fejlesztése kedvező hatással van a jövedelmezőségre, és ezáltal a versenyképességre is.

Alakítsuk a piachoz a termelési szerkezetet

A másik, versenyképességet javító eszköz lehet az alpnövényektől való fokozatos, átgondolt elszakadás. A piaci kereslet nyomása miatt növekedést várunk a reformgabonákban (élelmi alakor, köles, rozs, tönköly, stb.). Azonban ezek jövedelmezőségét fontos lenne nagyüzemi körülmények között megvizsgálni. A jövőben a szárazságtűrő képesség egyre fontosabb lesz, ami a termények választékában is megjelenik. Ilyenek többek között a szemescirok, ipari kender. Mindezek azonban csak találgatások maradnak addig, amíg nem alakul ki az alapanyagok feldolgozása és a végtermékek stabil felvevőpiaca. Minden termékre igaz lehet továbbá, hogy csak kereskedelmi minőség és mennyiség mellett lehet keresnivalónk a nemzetközi piacon, ami pedig a gazdálkodók együttműködését tenné szükségessé.

Miközben tehát elismerjük az elmúlt évek kiváló terméseredményeit, már a jövő kihívásaira kell figyelni. Nem szabad, hogy a támogatások által elfedett valódi jövedelmezőség háttérben maradjon. Szemléletünk továbbfejlesztése, az együttműködési készség erősítése, a megfelelő stratégiai partnerek kiválasztása döntő lehet a középtávú fenntarthatóság érdekében az agrárszektorban.

Döntővé vált a munkaerőkérdés

Míg mintegy tíz évvel ezelőtt a folyamatos munkaerő-kiáramlás jellemezte az ágazatot, napjainkban a mezőgazdasági foglalkoztatás növekvő tendenciát mutat. A foglalkoztatottak száma a KSH adatai szerint 2016-ban 217 ezer fő volt, ami csaknem 7 százalékos növekedést jelent az előző évhez képest. A növekedés - alacsonyabb intenzitással ugyan -, de az elmúlt néhány évre is jellemző volt.

A mezőgazdaság kihívásokban bővelkedő időket él. Nemcsak az egyre markánsabb globalizálódás, a fokozódó nemzetközi árfüggés megértésére, kezelésére van szükség; hanem az eligazodás képességére is az ágazatba begyűrűző informatikai fejlesztések, a gyors ütemben fejlődő technológiák, a támogatási rendszer és az adminisztrációs akadálypályák útvesztőiben. Ez képzettséget, gyakorlatot és megfelelő látásmódot igényel. Mindezek alapján nyugodtan kimondhatjuk, hogy a jövő sikerembere a mezőgazdaságban arról ismerhető fel, hogy a fentiek közül minél több képességgel van felvértezve.

Az agrármunkaerő összetett problémaköre ugyanúgy érinti a mezőgazdaság termelési szerkezetét, a birtokpolitikát, a vidéki élet minőségét, a képzési rendszert, a jövedelmi viszonyokat, mint az idénymunka iránti igényt vagy éppen a városok és ipari körzetek szívó hatását. Ma sok helyütt rugalmatlan az üzemi szintű szervezeti struktúra, ami gyakran egy kézben összpontosul, s óriási terhet ró arra az egyetlen emberre. Egy gazdának mindenhez kell értenie, de nem kell mindennel foglalkoznia. A megfelelő partnert kell megtalálni ahhoz, hogy a terhek kezelhetők legyenek. A mai kor gazdálkodóinak ugyanis rengeteg és

sokféle kihívással kell megküzdeniük. A szakmai csúcsteljesítmény mellett egyszerre kell adminisztrátornak, könyvelőnek, adózási szakértőnek, kereskedőnek, személyzetisnek, támogatási szakértőnek és internetgurunak lenniük.

Az individualizmus kora lejárt

Az Agrárgazdasági Kutató Intézet adatai szerint a termelők tavaly 82 százalékban saját forrásból finanszírozták a mezőgazdasági beruházásokat. Az AgroStratégia felmérése szerint 77 százalékuk önállóan szerzi be a termeléshez szükséges inputokat, 63 százalékuk pedig egymaga értékesíti termékeit. Ezek a számok egyértelműen mutatják az előrelépés irányát. Ide tartozik az is, hogy már nem engedhetjük meg magunknak azt, hogy az épp elérhető támogatások, illetve pályázatok határozzák meg a beruházási döntéseket. Ehelyett arra van szükség, hogy az összes gazdaságnak legyen egy középtávú jövőképre és előrejelzésekre épülő megalapozott üzleti terve. Ugyan az ehhez vezető úton igénybe kell venni minden elérhető támogatást, de a fejlesztéseket a piaci igényeknek való megfelelésnek kell meghatározni. Összegezve, mezőgazdasági potenciálunk kihasználásában az egyik legnagyobb tartalékunk a termelői együttműködések terén van. Emellett persze a vertikális integráció is nagy lehetőségeket tartogat.

Növelni kell a termelékenységet

Ez a régi nóta továbbra is aktuális. Ehhez a fentiekben már említett tényezők mellett a technológiai fejlesztések, a hatékonyságnövelés fontosságát kell hangsúlyozni. Az öntözésfejlesztésben elindult közös gondolkodás például nagyon fontos, mint ahogy a feketegazdaság visszaszorításának folytatása is. A fenntarthatósági szempontok beépülése a fejlesztési stratégiákba szintén nem nélkülözhető. Ehhez pedig nem elegendő csak a támogatási rendszer nyújtotta motivációk támaszkodni.

Összegezve, a mezőgazdaság egy sor mutatója kedvező irányokat mutat, de mint minden, ez is tovább javítható és javítandó. A jelenlegi kedvező beruházási környezet hatása már érzékelhető. A kereslet, a fogyasztó igényeinek való megfelelés központi eleme kell, hogy legyen a fejlesztéseknek. Ezt napjainkban és az előttünk álló évtizedekben is a rés piacok folyamatos nyílása fogja meghatározni, amelyek kielégítéséhez a magyar agrárgazdaság adottságai kiválóak. Teljes körű, a hazai és nemzetközi versenyképesség javítását célzó agrárstratégiánkat a fogyasztói igények minél szélesebb körű kielégítésére kell alapozni, amiben döntő tényező lesz a tömegcikk és rés piaci termékek egyensúlyának megtalálása.

Erste Agrár Előrejelzések

Ebben a rovatban hónapról-hónapra teszünk közzé előrejelzéseket. Mivel a mezőgazdasági előrejelzéseknek Magyarországon nincs hagyománya, az Erste Agrár Kompetencia Központ egy fontos küldetést vállal magára meghonosításával. Előrejelzés, a piacon való előrelátás nélkül nem lehet teljesen megalapozott taktikai, stratégiai döntéseket hozni. Az üzleti tervezés elengedhetetlen eleme a jövőkép. E hónapban a mezőgazdaság kibocsátásával és a szarvasmarha állomány alakulásával kapcsolatos előrejelzéseinket osztjuk meg olvasóinkkal.

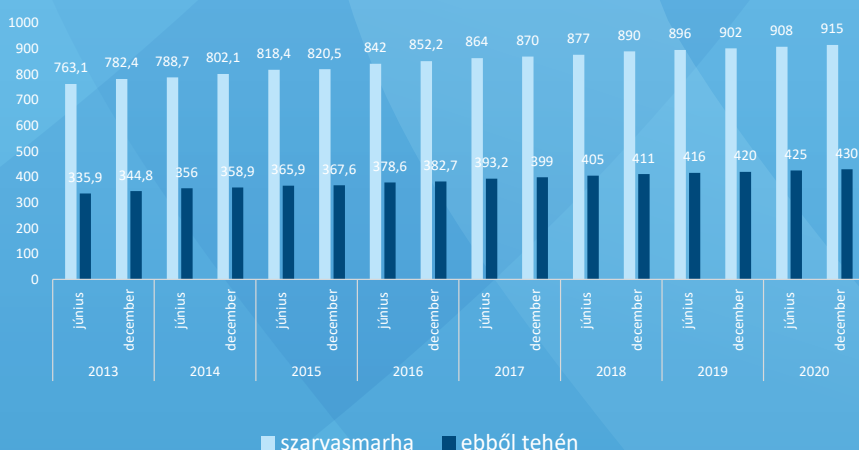
A magyar mezőgazdaság kibocsátásának növekedése 7 év után torpant meg tavaly, amikor folyó alapon 2,1 százalékkal marad el az egy évvel korábbi csúcstól. Előrejelzésünk szerint az évtized végéig további 6-7 százalékos bővülés várható.

Mezőgazdasági kibocsátás, folyó áron milliárd Ft

Forrás: KSH + 2017-től Erste Agrár Kompetencia Központ előrejelzés

A marhaállomány tartósan növekszik, ezer egyed

Forrás: KSH + 2017decemberétől Erste Agrár Kompetencia Központ előrejelzés

Bár az elmúlt évek súlyos piaci válságai egyaránt érintették a marhatartás tej és húshasznú oldalát, az állomány lassú, de tartós emelkedése nem állt meg. Ennek alapvető oka az, hogy ez tényleg az agrárium nehézipara, nagy tehetetlenségű és beruházás igényű, kimagasló elkötelezettség nélkül nem fenntartható tevékenység.

Előrejelzésünk szerint, az előttünk álló években is folytatódik a lassú állománybővülési tendencia.

Mindenütt kéznél vagyunk

Észak-Kelet Magyarországi Vállalati Régió

Az Erste Bank Észak-Kelet Magyarországi Régiójának a működési területe Nógrád, Heves, Borsod-Abaúj Zemplén, Szabolcs Szatmár Bereg megyékre terjed ki.

A Régió minden megyeszékhelyen (Salgótarján, Eger, Miskolc, Nyíregyháza) rendelkezik Vállalati Irodával. A Régióvezető, Sumi Csaba okleveles vállaltgazdasági agrármérnök végzettséggel is rendelkezik.

Az Észak-Kelet Magyarországi Régió aktívan hozzájárult az Erste Bank agrárhitel állományának elmúlt 2 évben nyújtott 60 százalékos növekedéséhez, a régió a 2017-es évben 38 százalékkal növelte agrár hitelportfólióját, míg a teljes hitelállománya 26 százalékkal növekedett.

A Régió aktívan együttműködik az Erste Bank Agrárkompetencia központjával, így az agrárium szereplőinek személyre szabott finanszírozási megoldásokkal áll a rendelkezésére.

A Régió kollégáinak több éves gyakorlata van az agrárium és a mezőgazdasági cégek finanszírozásában. A Régió sikereinek titka, hogy a kollégák proaktívan mindig a legjobb szakmai és finanszírozási megoldásokat keresik az agrárium szereplőinek, miközben ismerik a szektor működését is.

Kit keressenek?

Sumi Csaba - Régióvezető

+36 30 505 0107

Csaba.Sum@erstebank.hu

Gulyás László - Eger

+36 20 991 0150

Laszlo.Gulyas@erstebank.hu

Újvári Róbert - Nyíregyháza

+36 20 329 2222

Robert.Ujvari@erstebank.hu

Jánosik Anita - Miskolc

+36 30 516 9836

Anita.Janosik@erstebank.hu

Kapcsolatok

Erste Agrár Kompetencia Központ
agromegoldasok@erstebank.hu
[Erste Agro megoldások honlap](#)

Fórián Zoltán
vezető agrárszakértő

Telefon: +36 20 431 1594
zoltan.forian@erstebank.hu

Erste Faktor

Somogyvári Edit
Telefon: +36 30 23 3700
edit.somogyvari@erstebank.hu

Gór Arnold
senior üzlettámogatási menedzser

Telefon: +36 30 326 7367
arnold.gor@erstebank.hu

Erste Lízing

Báti Balázs
Telefon: +36 30 996 9745
balazs.bati@erstebank.hu

A kiadványt az Erste Bank Hungary Zrt. munkatársai készítették. A benne közölt megállapítások objektív és független magyarázatot tartalmaznak. Az itt közölt információk hiteles forrásból származnak, mindazonáltal az információk valóságának megfelelőségéről, helytállóságáról az Erste Bank Hungary Bank Zrt. biztosítékot nem kapott, ezért a dokumentumban leírtak teljességével és pontosságával kapcsolatban sem a dokumentum készítői, sem az Erste Bank Hungary Zrt. semmilyen felelősséget, illetve szavatosságot nem vállalnak. A kiadványban közölt előrejelzésekre, becslésekre és véleményekre a piaci viszonyok változása hatással lehet, azok megváltoztathatóak külön figyelmeztetés nélkül. Az elemzésben kialakított vélemények nem tekinthetők befektetési ajánlatnak, vásárlásra vagy eladásra történő felhívásnak.